

Folkhälsoplan för Borgholms kommun 2017-2020

Antagen av kommunstyrelsen 2017-08-29 § 146

Innehållsförteckning

FOLKHÄLSOARBETE I BORGHOLMS KOMMUN.....	3
Mål för folkhälsoarbetet	3
Målområde 1 - Det tidiga livets villkor	4
Målområde 6 - Levnadsvanor	4
Målområde 7 - Kontroll, inflytande och delaktighet.....	5
BORGHOLMS KOMMUN - EN DEL AV HELHETEN	6
Agenda 2030, FNs globala mål för hållbar utveckling	6
Barnkonventionen	7
EU:s folkhälsostrategi	7
Världshälsoorganisationen, WHO.....	7
Sveriges nationella folkhälsomål	8
DEFINITIONER	9

FOLKHÄLSOARBETE I BORGHOLMS KOMMUN

Styrdokumentet för folkhälsoarbetet omfattar alla kommunmedborgare i Borgholm och utgör riktlinjer för arbetet i folkhälsofrågor. Det övergripande målet är att skapa förståelse för folkhälsoarbetet i ett större perspektiv samt att tydliggöra kommunens mål för att nå det nationella målen om en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Dokumentet ska fungera vägledande för nämnder och förvaltningar samt för aktörers verksamheter. Den innefattar övergripande mål och inriktningar för ett gemensamt folkhälsoarbete och är skapad utifrån en lokal behovsbild. Den vilar även på globala såväl som nationella och regionala målsättningar när det gäller folkhälsa och en hållbar utveckling.

Fram till år 2020 ska i Borgholms kommun:

- ett folkhälsoråd tillsätts under år **2017**, vars uppgift är att ta fram en aktivitetsplan.
- en aktivitetsplan för folkhälsoarbetet implementeras i kommunens förvaltningar och påbörjas i verksamheter under år **2018**.
- ett folkhälsoforum vara genomfört och utvärderat under år **2018**.
- styrning och uppföljning av folkhälsoarbetet vara integrerat i kommunens ledningssystem och vara anknutet till kommunens olika policydokument under år **2019**.
- ett folkhälsoperspektiv vara integrerat i ordinarie verksamheter till år **2019**.
- en välfärdsredovisning vara infogat i den kommunala årsredovisningen år **2020**.

Mål för folkhälsoarbetet

Folkhälsoarbetet omfattar alla flickor och pojkar, män och kvinnor samt icke-binära som bor och verkar i Borgholms kommun och utgör grunden för ett framgångsrikt och långsiktigt arbete med folkhälsofrågor. För perioden 2017-2020 har de folkvalda i Borgholms kommun valt att prioritera tre målområden tagna ur kommunens 10-åriga folkhälsostrategi. Borgholms kommun har under denna treårsperiod också valt att arbeta med extra fokus på barn och unga som målgrupp.

De angivna målen under dessa prioriterade områden har sin utgångspunkt i den tidigare folkhälsoplanen (2012-2015), LUPP-undersökningen (2016) när det kommer till behov hos unga samt viss kartläggning bland olika målgrupper i kommunen. Det har även gjorts en omvärldsanalys utifrån FN:s globala mål, EU:s folkhälsostrategi, Världshälsoorganisationen WHO samt de nationella och regionala folkhälsomålen. Således är de antagna målen även anknutna till nationella och internationella mål inom folkhälsa. På så vis arbetar Borgholms kommun för att nå lokala mål samtidigt så de på sikt även påverkar god folkhälsa globalt.

Integrerat i samtliga målområden ska det finnas ett jämställdhetsperspektiv som innefattar de två könsnormerna "kvinna" och "man" samt icke-binära. Det ska även ske ett systematiskt arbete för att motverka våld i nära

relationer, hedersrelaterat våld samt radikalisering och våldsbejakande extremism.

Målområde 1 - Det tidiga livets villkor

Förhållanden under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Hemmet är en viktig arena för uppväxtvillkor, likaså förskola och skola som fungerar som viktiga skyddsfaktorer. Psykiska besvär är en av de största orsakerna till ohälsa i befolkningen som helhet. Det finns goda möjligheter att förebygga psykisk ohälsa bland flickor, pojkar och icke-binära genom tidiga insatser under uppväxten.

Borgholms kommun strävar efter:

- att vårdnadshavare ska få stöd så att barnen gör medvetna val
- att barn och deras vårdnadshavare ska ha kunskap kring vikten av goda matvanor, från födseln och framåt
- att det på fritid och under skollov finns aktiviteter och positiva mötesplatser för flickor, pojkar och icke-binära i olika åldrar.
- att flickor, pojkar och icke-binära har möjlighet till friluftsliv, föreningsliv och rörelse i vardagen

- att ha en hälsofrämjande samt giffri förskola och skola
- att få en samsyn och samordning kring arbetet med barn och ungdomar
- att samverka mellan relevanta aktörer för att tidigt fånga upp barn och unga som befinner sig i riskzon för ohälsa
- att tidigt upptäcka beteendeproblem bland barn och ungdomar för att öka förutsättningar att klara skola

- att flickor, pojkar och icke-binära i utsatta livssituationer ska uppmärksammas tidigt och få nödvändigt stöd
- att barn och ungdomar som utsätts eller bevittnar våld i nära relationer ska minska
- att minska antalet unga flickor, pojkar och icke-binära som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld
- att arbeta för att familjehemsplacerade flickor, pojkar och icke-binära i kommunen ska få möjlighet till stöd i större utsträckning

Målområde 6 - Levnadsvanor

Kommunen har ett övergripande ansvar att verka för kommuninnevanornas bästa vilket inkluderar att förebygga missbruk av alkohol, tobak och narkotika. Undersökning som Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, gjort i länet visar tendenser på att kommuner med större andel lågutbildade uppvisar en högre nivå av skador och sjuklighet relaterade till tobak och alkohol. Särskilt ungas ANDT-vanor tenderar vara sämre i kommuner med minst utbyggt förebyggande arbete. Ett preventivt synsätt ska genomsyra kommunala verksamheter såsom skola, fritid, socialtjänst, kultur, miljö och hälsa. Borgholms kommun ska aktivt arbeta förebyggande för att få vuxna att minska användandet av samt att få ungdomar att avstå från alkohol, tobak och narkotika.

Borgholms kommun strävar efter:

- att minska tillgången till tobak, alkohol, narkotika samt dopningspreparat
- att miljöerna i samband med ungdomsaktiviteter ska vara drogfria
- att ha rökfria utomhusmiljöer
- att alla ska ges förutsättningar att delta i föreningslivet
- att tillgängliggöra möjligheter till fysisk aktivitet för alla, flickor och pojkar, män och kvinnor samt icke-binära
- att alla flickor och pojkar, män och kvinnor samt icke-binära i kommunen känner att friluftsliv, föreningsliv och rörelse i vardagen är tillgängligt
- att invånarna ska ha kunskap kring vikten av goda matvanor

Målområde 7 - Kontroll, inflytande och delaktighet

Delaktighet och inflytande i samhället är en av de mest grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. Brist på inflytande och möjlighet att påverka den egna livssituationen har ett starkt samband med hälsa och välmående. För att nå det övergripande nationella folkhälsomålet ska kommunen fokusera på att stärka möjligheten till social och kulturell delaktighet, speciellt för ekonomiskt och socialt utsatta personer. Insatserna ska också öka barns, ungdomars och äldres möjligheter till inflytande och delaktighet i samhället. Kommunen ska också arbeta för ett mer jämlikt samhälle där flickor och pojkar, kvinnor och män samt icke-binära erbjuds samma förutsättningar i samhället.

Borgholms kommun strävar efter:

- att kommuninvånarna ska känna till vad som är på gång inom den kommun del de bor i
- att män och kvinnor, flickor och pojkar samt icke-binära blir tillfrågade om sina synpunkter i olika frågor och får återkoppling på resultatet
- att göra det lättare för män och kvinnor, flickor och pojkar samt icke-binära i kommunen att delta i samhällsplanering
- att öka empowerment inom kommunens verksamheter för att öka känslan av delaktighet och inflytande hos flickor och pojkar, män och kvinnor samt icke-binära
- att skapa nätverk kring ungdomsfrågor för att tillvarata initiativ och idéer samt öka flickors, pojkars och icke-binäras upplevelse av delaktighet och inflytande
- att erbjuda stöd till vårdnadshavare
- att arbeta med jämställdhetsintegrering i samtliga förvaltningar och verksamheter
- att nå jämställd och jämlik hälsa för alla oavsett könsidentitet
- att öka tillgången till kultur för alla
- att öka kunskapen bland invånare samt kommunanställda gällande våld i nära relationer och hederskontext, radikaliserings samt våldsbejakande extremism.

BORGHOLMS KOMMUN - EN DEL AV HELHETEN

Borgholms kommun är en del av Sverige och Sverige är en del av världen. Det som sker lokalt påverkar även miljö och människor globalt och tvärtom. Därför är det av vikt att i ett folkhälsoarbete utgår från förståelsen för hållbar utveckling och ett helhetsperspektiv, såväl i politiska beslut som i verksamheter nära medborgare. Detta för att kunna arbeta för en jämlik hälsa för alla, oavsett resurser. Folkhälsostrategin och folkhälsoplanen tar också hänsyn till de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen. De involverar samtliga målgrupper i ett samhälle; barn, ungdomar, vuxna och seniorer. Dessa målgrupper inkluderar nyanlända, etablerade samt funktionsvariabla.

Strategi och plan gällande folkhälsoarbete i Borgholms kommun utgår från lokala behov men bygger även på globala och nationella såväl som regionala folkhälsomål. Nedan följer en kort presentation av dessa, vilken den lokala planen anknyter till.

Agenda 2030, FNs globala mål för hållbar utveckling

Vid FN:s toppmöte 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agenda 2030 är en handlingsplan för människor, planeten och välbefindandet. Världens länder har beslutat att skapa förutsättningar för en inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt och anständigt arbete för alla, med hänsyn till olika nivåer av nationell utveckling och kapacitet. Agenda 2030 visar på omfattningen och ambitionen för denna nya universella agenda.

Målet med Agenda 2030 är att mobilisera de medel som krävs för att:

- sluta fattigdom och hunger i alla dimensioner
- skydda jorden mot nedbrytning, bl.a. genom hållbar konsumtion och produktion, hållbar hantering av naturresurser och brådskande åtgärder mot klimatförändringarna, så att den kan stödja dagens och kommande generationers behov.
- säkerställa att alla människor kan njuta av välbefindande och uppfyllande liv och att ekonomiska, sociala och tekniska framsteg sker i harmoni med naturen
- främja fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen som är fria från rädsla och våld.
- de mänskliga rättigheterna ska skyddas samt jämställdhet ska främjas

Målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, sociala och miljömässiga. Agendans ska genomföras genom ett återuppbyggt globalt partnerskap för hållbar utveckling baserad på en anda av förstärkt global solidaritet. Inriktningen är särskilt på de fattigas och sårbaras behov och med deltagande av alla länder, alla intressenter och alla människor.

Barnkonventionen

FN:s konvention om barns rättigheter innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för flickor och pojkar och är ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter, inte föräldrars eller andra vuxnas ägodelar. Konventionen definierar vilka rättigheter som bör gälla alla barn i hela världen, i alla samhällen oavsett kultur, religion, etnicitet, funktionsnedsättning eller andra särdrag. Konventionen understryker också föräldrarnas och den utvidgade familjens roll och ansvar för barnet men tilldelar också staten ett ansvar att skydda barnet mot vanvård utnyttjande och övergrepp.

Den innehåller 54 artiklar och det finns fyra grundläggande och vägledande principer:

1. Alla barn har samma rättigheter och lika värde
2. Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
3. Alla barn har rätt till liv och utveckling
4. Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

För att stärka barns rättigheter i Sverige godkände regeringen år 2010 en strategi som utgår från de mänskliga rättigheterna. Bland annat ska all lagstiftning stämma överens med Barnkonventionen, det ska finnas förutsättningar för flickor och pojkar att uttrycka sina åsikter och vårdnadshavare ska erbjudas stöd i sin föräldraroll.

EU:s folkhälsost strategi

Genom Sveriges medlemskap i EU finns även unionens folkhälsost strategi att ta hänsyn till. bidrar till [Europa 2020-målen](#) om smart och hållbar tillväxt för alla, eftersom friska invånare är en förutsättning för att målen ska nås. Folkhälsost strategin "Tillsammans för hälsa" 2014–2020 har fyra övergripande mål för att bidra till en smart och hållbar tillväxt för alla: (1) främja hälsa, förebygga sjukdomar och verka för miljöer som underlättar en hälsosam livsstil. Detta genom principen att hälsofrågor ska beaktas inom alla politikområden. Det andra (2) målet är att skydda EU-invånarna mot allvarliga internationella hot mot hälsan. Det tredje (3) är att bidra till innovativa, effektiva och hållbara hälso- och sjukvårdssystem samt fyra (4) att förbättra tillgången till bättre och tryggare hälso- och sjukvård.

Världshälsoorganisationen, WHO

definierar hälsa som "ett tillstånd av fullständigt fysiskt, mentalt och socialt välbefinnande och inte bara frånvaro av sjukdom eller svaghet". Det är en grundläggande rättighet för varje människa, oberoende etnicitet, religion, politisk övertygelse, ekonomiskt eller socialt tillstånd. Hälsan hos alla människor är grundläggande för att uppnå fred och säkerhet och är beroende av det fulla samarbetet mellan individer och stater. En stat som

uppnår ett främjande och ett skydd av hälsan är av värde för alla. Information och aktivt samarbete från allmänheten är av yttersta vikt för att förbättra människors hälsa. Regeringarna har ett ansvar för folkens hälsa som endast kan uppfyllas genom att vidta adekvata hälso- och sociala åtgärder.

Sveriges nationella folkhälsomål

År 2003 beslutade Sveriges riksdag att anta nationella folkhälsomål för att skapa ett mer systematiskt folkhälsoarbete på olika nivåer. För tillfället arbetar Kommissionen för jämlik hälsa fram ett slutbetänkande gällande det nationella folkhälsopolitiska ramverket.

Det nationella målet med folkhälsoarbetet är att *skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen*. Prioriterat bör vara ett långsiktigt och tvärasektionellt arbete inom området.

Kommissionen säger att:

”grundläggande för en god och jämlik hälsa är att skapa mer jämlika förutsättningar för alla – oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder, socioekonomisk bakgrund eller geografisk hemvist. Detta kräver insatser som direkt kan påverka människors vardagliga liv, deras villkor, möjligheter och miljöer. Insatserna måste göras över ett brett spektrum av livsområden. För att nå uppsatta mål i folkhälsopolitiken är det viktigt med väl fungerande styrning och uppföljning av verksamheter som påverkar en god och jämlik hälsa, styrning och organisering som ger bättre förutsättningar att verka för mer jämlika livsvillkor” (SOU 2017:4).

Förslaget som Kommissionen för jämlik hälsa har gällande den nationella folkhälsoplanen är uppbyggd av åtta målområden. Dessa målområden omfattar de bestämningsfaktorer som har störst betydelse för den svenska folkhälsan.

- 1 Det tidiga livets villkor
- 2 Kompetens, kunskap och utbildning
- 3 Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
- 4 Inkomst och försörjning
- 5 Boende och närmiljö
- 6 Levnadsvanor
- 7 Kontroll, inflytande och delaktighet
- 8 Hälso- och sjukvård

Sverige har också sedan 2016 ett samarbete med Världshälsoorganisationen (WHO) där syftet med strategin är att bidra till genomförandet av den svenska utvecklingspolitiken samt att understödja svensk hälsopolitik. Detta är i linje med Sveriges politik för global utveckling (PGU) samt FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030.

Samarbetet ska genomsyras av tre tvärgående perspektiv: rättighets-, jämlikhets- och jämställdhetsperspektivet och sträcker sig till år 2019.

DEFINITIONER

Barnkonventionen - syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Bland annat ska barnets bästa komma i främsta rummet i alla åtgärder som rör barn. Antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sverige ratificerade barnkonventionen 1990, som ett av de första länderna. Att ett land har ratificerat en konvention innebär att det har bundit sig folkrättsligt till att förverkliga den.

Folkhälsa - det samlade hälsotillståndet för människor inom ett avgränsat, geografiskt område. Begreppet beskriver hälsa, sjuklighet och dödlighet hos en befolkning och handlar om levnadsvanor, hälsorisker och skyddsfaktorer. Folkhälsa innefattar även befolkningens åldersstruktur, ärftliga förhållanden och resurser i samhället, så som hälso- och sjukvård, samhällsservice (t.ex. skola, socialtjänst) samt övergripande samhällsplanering. Folkhälsa är ett samspel mellan grundläggande levnadsförhållanden, individens livsstil samt förutsättningarna att fatta hälsoriktiga beslut.

Folkhälsoarbete - ett organiserat arbete riktat till individ, befolkningsgrupper och samhälle. Det syftar till att minska hälsoklyftor genom att främja hälsa och förebygga sjukdom, vilket görs utifrån kunskaper om vad som håller människor friska. Arbetet innehåller målinriktade insatser som bygger på policys och målformuleringar antagna av politiken. Åtgärder är inriktade på att skapa förutsättningar och miljöer som främjar individers hälsa. Det handlar även om att förmedla kunskaper och öka medvetenhet om samband mellan levnadsvanor och hälsa.

Förälder - person som har barn

Hedersrelaterat våld - hot som begränsar en ung persons handlingsutrymme eller rätt att själv bestämma partner. Utmärker sig genom kollektiva uttryck. (Heder - en del av en traditionell familjeideologi, vilken dikterar villkor för [kvinnors] sexualitet och familjeroll.)

Hållbar utveckling - innefattar flera perspektiv inom tre olika områden; *ekonomi* - som är kopplat till ekonomiska resurser, tillväxt och utveckling; *ekologi* - som handlar om yttre miljöförhållanden som vatten luft, naturresurser och människans samspel med dessa samt; *det sociala* - människors behov, utveckling samt sociala resurser. Ingen av dessa områden är överordnad de andra eller kan ses som ett eget system. De är tillsammans beroende av varandra, d.v.s. om det sker en ohållbar utveckling inom ett område så påverkas de andra. En hållbar utveckling förutsätter

långsiktighet, en helhetssyn samt ett globalt perspektiv.

Hälsa - något som skapas i rörelse och i relation mellan individ, omgivning och samhälle. Det handlar om fysiska, personliga och sociala resurser för individ och samhälle - det är alltså inte ett mål att eftersträva. Att uppleva god hälsa innebär en möjlighet att identifiera och realisera önskningar, tillfredsställa behov samt klara fysisk och social miljö. Världshälsoorganisationen har följande definition av hälsa: *Hälsa är ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och inte blott frånvaro av sjukdom och handikapp.*

Hälsans bestämningfaktorer - sådant som påverkar människors hälsa. Vissa bestämningfaktorer går att påverka, t.ex. levnadsvanor i form av bruk av tobak, alkohol och narkotika, livsstilsfaktorer som individen själv kan påverka. Ålder, kön och arv är givna faktorer som inte går att ändra. Många bestämningfaktorer ligger utanför den enskilda människans kontroll och påverkas framförallt av politiska beslut eller andra övergripande samhällsfaktorer. Det kan vara t.ex. demokrati, delaktighet, jämlikhet och ett fungerande välfärdssystem, bostadsplanering, trafikmiljö och arbetsmiljöer.

Icke-binär - en person som identifierar sig som mellan, bortom eller med båda könskategorierna kvinna/man. Kan ibland användas som paraplybegrepp för olika könsidentiteter som inte följer tvåkönsnormen.

Jämlik hälsa - att utjämna orättvisa skillnader för att ge förutsättningar för en god hälsa, oberoende inkomst, kön och etnicitet. Insatser ska jämna ut orättvisa skillnader i förutsättningar i livets olika skeden för att skapa goda förutsättningar för en god hälsa. Detta leder på sikt till ett socialt hållbart samhälle samt visar hänsyn till grundläggande mänskliga rättigheter.

Jämställdhet - innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla väsentliga områden i livet. Jämställdhet är närbesläktat med jämlikhet. Medan jämlikhet rör alla människors lika värde är jämställdhet emellertid förbehållet förhållandet mellan könen men innefattar även ett intersektionalistiskt perspektiv.

Levnadsvanor - beteenden i vardagliga aktiviteter som har stor betydelse för hälsoutvecklingen i befolkningen. Vid förebyggande åtgärder är fokus vanligen på levnadsvanor associerade med mat, fysisk aktivitet, tobak, alkohol, sömn, sexualitet. Levnadsvanor samspekar med social bakgrund, livsvillkor, levnadsförhållanden och andra bestämningfaktorer.

Livsvillkor - förutsättningarna för en god hälsa påverkas av livsvillkoren, vilket innefattar t ex utbildning, sysselsättning, ekonomiska villkor, tillgång till hälso- och sjukvård och möjligheten att vara delaktig och ha inflytande i samhället.

Mänskliga rättigheter - en allmän förklaring för gemensam norm för alla folk och nationer och syftar till det inneboende värdet hos alla som tillhör människosläktet. Deras lika och obestridliga rättigheter är grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen. Antogs av Förenta Nationernas

generalförsamling den 10 december 1948.

Psykisk hälsa - handlar bland annat om att människor upplever sin tillvaro som meningsfull, att de kan använda sina resurser väl, att de kan vara delaktiga i samhället och att de har förmåga att hantera livets normala motgångar.

Radikalisering - ett sociologiskt fenomen där en individ eller en grupp i tilltagande grad uppfattar olagliga våldsmetoder vara legitima för att uppnå politiska målsättningar.

Samarbete - sker i mellanmännsliga relationer och i det praktiska arbetet. Samarbetar gör vi när vi tillsammans med den enskilde arbetar med att föra processen framåt

Samordning - *strukturen* som möjliggör samarbete. En överenskommelse om rutiner som definierar vilka delar som samarbetet gäller samt hur, när och var samarbetet ska ske.

Samverkan - samlingsbegrepp för samordning och samarbete. Bygger på kriteriet att någon form av aktivitet överskrider gränser inom eller mellan organisationer.

Social hållbarhet - alla individer får sina rättigheter respekterade. Alla ska på lika villkor erbjudas en livsmiljö där de kan tillgodogöra sig kunskap, utvecklas och ha en god hälsa.

Socioekonomiska förutsättningar - socioekonomisk status används som samlingsbegrepp för utbildningsgrad, yrkesstatus och inkomstnivå. Socioekonomiska förutsättningar har tydliga effekter på människors hälsa genom de olika förhållanden individer med olika socioekonomisk status lever under. Individer med hög socioekonomisk status har i genomsnitt bättre hälsa än individer med låg socioekonomisk status.

Strategi - en diagnos av nuläget, en tydligt upprättad målbild samt en vettig plan för hur målet ska nås.

Tvärsektionellt arbete - ett arbete som sker över verksamhetsgränser mellan olika aktörer men *mot ett gemensamt mål*. Att arbeta med samma frågor på flera ställen i kommunen för att klara uppgifter och mål. Ger ökad inblick i andras arbete samt ökad samverkan, vilket kan leda till att fler förmågor utnyttjas effektivare.

Unga vuxna - med unga vuxna menas personer i åldern 20-24 år

Ungdomar - ungdomar eller tonåringar är äldre barn, 13-19 år

Våldsbejakande extremism - att bejaka och bruka våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer

Vårdnadshavare - är den eller de personer som har den rättsliga vårdnaden (det vill säga är juridiskt ansvariga) för ett barn. Det kan antingen vara en eller båda föräldrarna eller en person utsedd av domstol.

Välfärdsredovisning - välfärdsredovisning är ett verktyg för att styra och följa upp kommunal verksamhet. Det beskriver medborgarnas välfärd och hälsa och utgör en återkommande analys av förändringar, trender och hotbilder av folkhälso- och välfärdsutvecklingen i kommunen. Välfärdsredovisningen är ett underlag för politikerns val av insatser och kan stimulera en diskussion kring vägval i den lokala välfärdspolitiken.